

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

T A R T A L O M:

A szerkesztő asztaláról	137	Nők szövetsége	147
A trónörökös halála	138	Lelkészköri gyűlés Segesváron	148
Második unitárius főgimnázium	139	A budapesti Dávid Ferenc Egylet	150
Géza bácsi virágjai. S. Nagy Géza	142	Egyházi és iskolai mozgalmak	152
Visszaemlékezés a szentgerlicei unitárius zsinatra	143	A dévai Dávid Ferenc imaház aranykönyve	155
A nők világa. A feminizmusról. Ürmösi Józsefné	145	Boríték. Pályázati hirdetés tanító- női állásra. Hirdetések.	

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv., **SZIVEMET HOZZÁDEMELEM**, írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K.** Bőrötés arany-széllel (barna, sötétkék, fekete) 6 K. **Fehér csont, selyem- és bársony kötés** többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. **Bőrötés remek kivitelben 14 kor.** Megrendelhető a szerkesztőnél.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:

A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FOMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 44 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 korona 4 f. fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra

A szerkesztő asztaláról.

Ha kettő közül kell választani, ne csak az egyiket nézd, ne is azt, amelyik közelebb áll hozzád, hanem vizsgálj meg mind a kettőt, mérd össze egymással, azután magaddal. Ha egyik mellett az eszed szól, a másik mellett a szived, adj elsőséget az utóbbinak, mert a szived nem csal meg, ellenben az ész rendesen kalmárkodik, olyan előnyöket keres, amelyek pillanatra jók, de az életre nem alkalmasak. Soha se áldozd föl a napot egy pár pillanatért!

Még a tölgyfa ágai is mozognak, mikor erős szél fú. Aki alatta ül, mintha haragos morajt hallana. Azt hiszi a hallgató, hogy az öreg haragszik, pedig csak az ágak békétlenkednek, egyik részök, hogy miért maradtak alól, hova a nap csak lopva jut be, másik részök, hogy miért jutottak éppen a kiálló élekre, ahol minden őket éri először. A jó öreg mozdulatlan, néma, mintha semmi sem történe, mert jól tudja, hogy a fiatalok csak úgy erősödnek s érlelődnek, ha mozognak, összeütköznek egymással, megküzdnek széllel, viharral, zivatarral.

Találgatom a madarak beszédét, de ha jól megfontolom, nem azt fejtém meg, amit ők mondanak, hanem azt, amit én gondolok róluk. Abban talán nem hibázok, ha sirásukat, zokogásukat, bánatjuk kifejezésének tekintem. De amikor az a picinyke elrejtőzött szürke, tarka jószág csak zengi éneke legszebb fordulatait s újra, meg újra kezdi, akkor már megakadok s kérdezem, vajjon a

maga gyönyörűségére, párja kedvéért, vagy valakiért másért fújja-e olyan igaz lélekből. Hiszem, hogy a hála is, a kötelesség teljesítése is, a boldogság is szól kebléből s azon tépelődöm, hogy mi, emberek, miért nem tudunk olyan összhangzatos életet folytatni, mint ezek a kedves kis dalnokok!

A *barátság* olyan természetű, mint a tűz. Ha alkalmas, vagyis gyúlékony anyaggal érintkezik, egy szikra is életre kelti. Ha kellő táplálékot kap, szünetlenül ég és lángja nagyra nő. Parázsa a hamu alatt hosszasan életben marad s utolsó szikrája is melegít. De bizony csak az a vége, hogy elhal, ha kellő időben nem teszünk rá s nem tápláljuk szelid, jótékony lehellettel.

A *beteg* hálásan fogadja a látogatót, mert érezi, hogy a jóságos szem pillantása, az okos ajak szava gyógyítólag hat. Ha a lelkipásztor a beteg gyermek fejére teszi kezét és buzdítólag szól hozzá, ugyanazt műveli, amit a nagy gyógyító, Jézus. A jól rendezett egyházkörben a nők szövetsége tagjai magukra veszik a beteglátogatás munkáját s nagy segítségére vannak mind a testi, mind a lelki orvosoknak.

A trónörökös halála.

Két nagy birodalom várományosa, fegyveres hatalmának tulajdonosa: Ferencz Ferdinánd június 28-án dél-előtt, midőn számba vette a kettős monarchia hadi erejét, egy jól célzott golyó áldozata lett. Ugyanakkor szerelmes élete párja, hasonló galád merényllettől meghalt.

Európa szívéén végignyíllallott egy szűró fájdalom. Mindenki megérezte ezt a szörnyen gonosz, pokolian vad gyilkolást.

Volt-e valaki, aki ne gondolt volna boszúra a gyilkos ellen? Volt-e valaki, aki el tudta volna titkolni a szánalmat egy minta életet folytatott emberpár miatt. Három szép kis gyermek egy pillanat alatt árván maradt. Két nagy ország rövid néhány év alatt immár másodszer fosztatott meg koronája leendő birtokosától.

Ma már midőn az első hatás heves izgalma elszállott, két nagy kérdés foglalkoztatja az embereket. Egyik, hogy a közmeveltség lesz-e valaha akkora, hogy legyőzze

az ököl, az erőszak jogát. Másik, hogy ez a két állam a sok idegen faj népeivel tud-e valaha békés haladást folytatni, vagy be kell következni a szétbomlásnak, hogy azután ne az országok, hanem a fajok álljanak szembe egymással s vivják tovább áldatlan tusájukat.

Nekünk magyaroknak, mint királyszerető népnek, már csak azért is nagy a bánatunk, mert nem tudjuk, hogy aki jönni fog, tud-e és fog-e szeretni minket. Megérti-e ezt a hűséges nemzetet, tud-e élére állani a mi hősies vitézeinknek és bele tudja-e élni magát abba a szellembe, amely e nemzetet kiváltságossá, egyedülállóvá, nemesen magyarrá teszi.

Őszintén fájjaljuk a brutálisan elpusztított trónörökös párt és hön imádkozunk, hogy az egy igaz Isten tartsa meg ősz királyunkat s adjon nemzetünknek hozzá méltó fejedelmet.

Második unitárius főgimnázium.

Mai emberek még csak nem is sejtik, mekkora és milyen jelentősége van annak a ténynek, hogy az unitáriusok Székelykeresztúr főgimnáziumot építettek.

A mai ember örvend, hogy a csonka gimnáziumból ép és egész lett. Az unitárius ember némi büszkeséget talál benne, mert ez már nemcsak unitárius, hanem székely is. A székely unitáriusok közel eső nagycsoportja megnyugszik, hogy most már a szeme előtt végezhet a fia.

Tiszteljük az ilyen gondolkozást, de mi nem tartjuk olyanok egyiket is, ami megokolná a ráfordított óriási kiadást. A régi őt meg hat osztályos gimnáziumot gondolkozó unitárius ember nem tartotta csonkának, hanem a tordai és kolozsvári hasonló osztályok párjának. A három, vagy később a kettő kezeltfogva, közös akarattal, ugyanarra a célra törekedett: az unitárius ifjuság nevelésére és oktatására. A kolozsvárit még a fejedelmi kegy teremtette meg akkor, amikor az unitáriusság határa a Szilágyság széléig, sőt azon is túl terjedett s a mai Szolnokdoboka és Kolozsmegyék nagy sokaságát hivei közé számíthatta. Ez a földrajzi központiséga a sok nehéz és sulyos küzdelmek alatt megszűnt, de csak az unitárius hives viszonylatában. Máskülönben állandóan növekedett. Kolozsvár szellemi és erkölcsi túlsúlyánál fogva. Kolozsvár városban az unitáriusok mindig elsőrendű tényezők

voltak. Mielőtt az egyetem megnyílt, az unitárius tanárok hivatalnokok és birtokosok vezető szerepet vittek, elsőrendű állásokat töltöttek be s a másik két nagy egyházzal a reformátusokkal és róm. katolikusokkal dícsőségesen állották a versenyt. A kormányzék s illetőleg az Erdélyi országgyűlések Kolozsvárt Erdély fővárosává avatták. Az unitáriusság Kolozsvár nélkül teljesen homályba vesztett volna. Kolozsvárról nemcsak Erdélyben, hanem az unió után Magyarországon is fokozatosan kivívta jelentőségét, biztosította hatását. Az egy főgimnáziumban összetalálkozott a tudományos pályára készülőök csoportja. Itt szerzett közös vonásukat, közös szellemüket és jellemüket magukkal vitték az országba. A nagy sokaság között a kevésbé ismert vallás, a tiszteletet követelő erkölcs és jellem alapján bizonyos előnyt vívott ki, az unitárius embert keresetté tette a hivatali, gazdasági és nevelői pályákon.

A tiszteletnek és megbecsülésnek olyan értéke volt az egyházban, hogy önbizalmát, haladását és kivimányait nagy mértékben ennek tulajdoníthatta.

Mi, akik átéltük ezeket a tapasztalatokat, meg is tudjuk becsülni. Ha csak a régi állapotok fönntartásától függött volna ennek a becsületreméltó unitárius jellemnek a megőrzése, akkor nem lett volna szabad föladni a *tordai gimnáziumot*. Ma már tudjuk, hogy Torda város érdekében is fölötte nagy hiba volt meg nem tartani a négy alsó osztályt. A város intézői is átlátják, hogy a kis unitárius gimnázium nemesítő hatását löbbre kellett volna becsülni, amikor az unitárius egyház vállalkozott a négy alsó osztály fönntartására. Ránk, unitáriusokra pótolhatatlan veszteség. Eleddig még az is hozzájárult a helyzet súlyosbításához, hogy intézményesen nem történt semmi gondoskodás a tordai és aranyosszéki unitáriusság consolidálásáról. Ha bomlásról nem is szólhatunk, lazulást, új idegen elemek előtérbe nyomulását, a mi erőink szétfeszítését, lazítását, befolyásunk csökkentését aggasztó módon tapasztaljuk.

A keresztúri gimnázium kibővítését nem kellett volna megengedni. Ártani fog az unitáriusok testületi és lelkületi egységének. Nem fog akkora szolgálatot tenni az unitárius közszellem ápolására, mint a kis ötosztályu iskola. Meg is fogja osztani az unitáriusok figyelmét. Ellentétet fog teremteni a kolozsvári főgimnázium és a keresztúri tanárai és majdan az életbe kerülő növendékei között.

Egyik különbnek fogja tekinteni magát a másiknál, mert Kolozsvárt végzett, vagy esetleg azért mert Keresztúrt végzett.

Ezek az aggodalmak nyilvánultak sok ízben addig is, míg csak az előcsatározások folytak azalatt is, amikor a munka a megvalósulást biztosította. Lássuk, hogy állunk és mire számíthatunk.

Először is az egység megbontására az az észrevételünk, hogy a mióta az 1881. évi középiskolai törvény az egységes oktatást általánosította, az iskoláknak addigi speciálisan felekezeti jellege megszűnt. Ezt a szülők észrevették s már a XIX-ik száz végén azt tapasztaltuk, hogy a nem unitárius középiskolákban majdnem ugyanannyi unitárius ifjú tanul, mint az unitáriusokban. Tehát az egységessítő hatás egyszerűen lehetetlenné van téve. Ma még az a felekezet sem tudja a maga iskoláiban növeltetni összes gyermekeit, amelyeknek minden vidéken van gimnáziuma. Ma már nem cél a felekezeti oktatás, hanem a jó oktatás.

Mind a mellett is, hogy csak a secularis, tehát a felekezeti nélküli oktatásnak van jövője, senki sem hibáztathatja a kis unitárius egyházat, hogy erejét meghaladó áldozatokat hoz egy második főgimnázium építéséért. Jó hogy másfél helyett kettő van. Jó, hogy az ifjabbik is teljes önállósághoz jutott. Most már csak az a kívánság, hogy ember legyen a talpán, hogy méltó legyen az atyjához, hogy hű fia legyen egyházának. Hogy kiterjesztett szárnyakkal emelkedjék a közművelődés magaslatára felé. Hogy jó magyarokat, becsületes polgárokat és buzgó unitáriusokat neveljen.

Az unitárius buzgóságban való növekedés nem ellenkezik sem az európai színvonalon álló tudományos fölfogással, sem a jó magyar hazafisággal. Sőt a kettőt szerencsésen és sikeresen egyesítheti.

Az első teljesen a tanári személyzettől függ. A mai és a jövőbeli tanárok tudományos készültségéről és tovább fejlődéséről — mondhatni — biztosítva vagyunk. Ahhoz nem fér kétség és aggodalom, hogy a székely ifjuságért ne volnának készek minden munkára és áldozatra. Sőt egyenesen következik az új helyzetből, hogy nemies versenyre kelnek a kolozsvárral s az ország többi intézeteivel. Az oktatás jövőjéért mi nem aggodunk. Ez csak biztató lehet.

A nevelés társadalmi és erkölcsi irányzata ma még bizonytalan. Nékünk erre nézve meg vannak gondolataink.

Azokat ki is fejtettük közelebbről. »A nevelő tanárság«
»Unitárius tanárok értekezlete 1914« c. füzetben. A környezet határáról a kis városközség kevésbé tud gondoskodni. Ha a tanárok növekedő csoportja minden erejét megszállva az ifjuságnak él, ez a nehézség is lassan-lassan elenyészik. De azt megelőzőleg egyesített erővel meg kell teremteni a nevelőtanárságot. Ehhez meg kell tenni a határozó lépést a vallástanárra megválasztásakor, ami immár csak hónapok kérdése. Ezzel egyidejűleg a tanári karnak felül kell emelkedni mindazokon az apró, közönséges kicsinyeskedéseken, amelyek ellentétet támasztanak és a vizsály csiráját rejtik magokban. Ha az igazgató, a nevelő tanár, a vallástanárra, az osztályfő és így mindenik tanár és tanító kezeltfogva együtt működik: a székelykeresztúri unitárius főgimnázium az unitárius és nemzeti művelődésnek olyan gócpontja lesz, amelyre büszkeséggel fog tekinteni minden unitárius és minden magyar.

Mi őszintén bizunk az új főgimnáziumban. Attól sikeres és áldásos munkát várunk. Mi hisszük, hogy a ma felelős unitáriusok nem fogják megbánni azt a nagy önmegtágadást, nagy áldozatot, nagy aggodalmát és nagy fáradságot, melybe a székelykeresztúri unitárius főgimnázium került.

Géza bácsi virágjai.

Emlékezéssel néhai dr. Nyiredy Gézára.

*Tanári szobádnak ablakaiban
Fakó virágjaid öntözésre várnak.
Szent szomoruságok olyan megható
Napsütésében a deledő nyárnak.*

*S Te egy utolsó búcsuszó nélkül
Itt hagyta őket. Pihenni tértél.
Bús kedveltjeid utánad vágyása
Hervadássá válik, mire jön a tél.*

*De a sirodon, jövendő tavaszra
Frissen pompázó virágok fakadnak.
Messzi árasztják üde illatjukat
— Emlékbabérjai dicső multadnak.*

S. Nagy László.

Visszaemlékezés a szentgerliczei unitárius zsinatra.

Ifjú éveimnek kedves és felejthetetlen emlékei közé tartozik az unitáriusoknak szentgerliczei zsinata, mely 1865 augusztus 27-én kezdődött. Ugyanis ekkor volt alkalmam közelebbről is megismerkedni az unitáriusok költői lelkületű s nagynevű püspökével, Kriza Jánossal.

A zsinatot megelőzőleg néhány nappal az előkészítő vezérférfiak megjelentek, édes anyám, kaáli Nagy Krisztina házánál és azt az óhajukat fejezték ki, hogy szülőimnek a négy lovas batárjával szeretnék Kriza János püspök urat Kolozsvárról a szentgerliczei zsinatra elvinni.

Édes anyám a zsinat vezérférfiainak eme kérését örömmel teljesítette és kijelentette, hogy mint jó unitárius nő, boldognak érzi magát, hogy eme fenséges pillanatban saját kocsiján hozatja be püspökét a nevezetes zsinatra. Hogy a kocsi kellő időben Kolozsvárra érkezék és a püspök rendelkezésére álljon, a zsinati vezérférfiak utasítása folytán én jöttem be Kolozsvárra a négy lovas fogattal, részint azért is, hogy a drága lovainkra felügyeljek.

Amint estefelé megérkeztünk Kolozsvárra, a régi unitárius kollegium mellett lévő püspöki lak előtt megállottunk s én felmentem a püspöki lakba és öméltóságának előadtam, hogy a zsinat vezérférfiainak utasítása folytán jöttem jelenteni, hogy a kocsi további intézkedésig rendelkezésére áll. Erre öméltósága intézkedett a kocsival, én a hátsó kapun hajtottam be az udvarra s engem pedig felhívtak a vacsorára, kijelentve, hogy az ők vendégek vagyok. A vacsoránál a püspök maga mellé ültetett s élénken érdeklődött a zsinat előkészületeiről és egyes vezérférfiakról, a legapróbb részletekig és én a kérdésekre részletes felvilágosítással szolgáltam. Az ezt követő napon a püspöki családdal elindultunk, minthogy ehhez egy kocsi nem volt elegendő, még két kocsi csatlakozott hozzánk és úgy érkezünk meg Tordára, ahol a püspök rokonainál töltöttünk egy napot. Innen augusztus 26-án reggel folytattuk utunkat, dél felé érkezünk meg Nyárádtőre, ahol több nagy birtokos és lelkész fogadta a püspököt, mint Marosszék vendégét. Itt üdvözölték. Innen egész kocsisor kísérté Marosvásárhelyen keresztül Szentgerliczére, ahová délután érkezett meg nagy harangzugások között s egyenesen a papilak felé hajtatott. Itt nagy néptömeg várta s lelkés leljenzésbe tört ki, amint a

négy tüzes lótól vont kocsin, Gálfalvi Imre főgondnok jobb oldalán megpillantották Kriza János unit. püspök urat. Igen kellemesen lepte meg a püspököt a kocsit körülvevő fehérbe öltözött ártatlan kis leánykák csoportja, akik virágcsokrokat nyújtottak át a püspöknek s kis zászlókat lobogtattak.

A papilak feldiszített bejárójánál Fülöp Albert volt királybíró üdvözölte a főpásztort, aki örömét fejezte ki afelett, hogy szeretett hívei közé érkezhetett. Ezután bement a papilakba, ahol az egyháziak és világiak tiszteletességét fogadta.

Az ezt követő vasárnap reggelén kezdetét vette a főtanácsi ülés a templomban s ezután következett az isteni tisztelet. De nagyrésze az embereknek künt maradt, mivel a kis templomba nem fért be, úgy, hogy a papok s a főtanács tagjai alig tudtak a templomba bejutni. A templomozást a dalárda egyházi éneke vezette be. Buzogány Áron egyházi beszédet tartott s végül föliszt. püspök Kriza János üdvözölte a zsinatot magas szárnyalású beszéddel.

Az istentisztelet végeztével következett a nagy közös ebéd, melyen körülbelül 500 ember vett részt. Úgy, hogy erre a célra készített és zöld galyakkal feldiszített sátorban kellett megtartani. A legelső asztalfőn a püspök és a püspökné foglalt helyet, nemkülönbön kaáli Nagy Dénesné, Daniel Gábor s a vidék előkelősége és szép női koszoru. Az ebéd alatt a püspök tartotta első pohárköszöntőjét öfelségére, amelyet a résztvevők felállva hallgaltak végig és annak végeztével hatalmas éljenzésben tört ki. Ezután még több pohárköszöntő hangzott el, a melyek közül különösen nagyobb hatással volt a közönségre Jakab Eleké és Daniel Gáboré. Minthogy az ebéd szellős sátorban folyt le, ebből kifolyólag a püspök feltette kalapját azon kijelentéssel, »amit feltett kalappal szerzünk, azt feltett kalappal el is fogyaszthatjuk« s a közönség is követte példáját.

Ezt követő hétfői napon folyt le a papszentelés, a melynek végével Kriza János püspök megáldotta az itt összesereglett népet. Ennek végeztével ismét közebéd volt, a már említett helyen, amelyre igen nagy közönség gyűlt egybe. Ezen ebéden köszöntötték fel a távol lévő kaáli Nagy Elek főgondnokot is. Az ebéd késő estig benyult, mely után ugyanazon helyen bál következett. És másnap kedden délelőtt, a püspök a főtanácsi ülést berendeztette.

Pungur Béla.

A NŐK VILÁGA

A feminizmusról.*

Írta s az udvarhelykői D. F. E. 1914 június hó 11-én tartott közgyűlésén felolvasta: Ürmösi Józsefné.

Az Udvarhelykői Dávid Ferenc-Egylet tisztikara nem tart néhai Cserei Farkassal, ki a »Magyar és székely asszonyok törvényéről« című könyvében, a többek között, ezeket írja: »Rúl, az asszonyi állatnak, szólni az gyűlekezetben!« S bár nálánál senki sem hajlandóbb elismerni minden asszonyi kiválóságot, előbbi szavai bizonyosságok, hogy még sem volt feminista. De szeretve tisztelt elnökünk hallani sem akar róla, hogy a következő női felolvasó ne vállalkoznék a szereplésre. És olyan szépen is kér, hogy bár, valljuk be őszintén, nem kis fejtörésünkbe és fáradságunkba kerül a felolvasásra való előkészület, már csak azért is, mivel megszokott munkakörünket túllépjük, nem birunk ellentmondani. Tehát a Dávid Ferenc-Egylet tisztikara, ha még nem is vallotta be feministaságát, de nem antifeminista!

Ezt az észrevételt örömmel teszem meg akkor, a mikor felolvasásomban a *feminizmus gondolatát* igazi valóságában akarom feltüntetni. Bár a maga egészében egy ilyen felolvasás keretében megismertetni nem lehet. Azért választottam ezt tárgyamul, mert társaságban, több ízben beszélgetve a feminizmusról s több erre vonatkozó közleményt olvasva, arra a tapasztalatra jutottam, hogy úgy nők, mint férfiak, nagyon sokan vannak, kik nem ismerve igazi valóságában e nőmozgalmat, félremagyarázzák. Ezt vehetjük észre egyik asszonytársam itt elhangzott felolvasásában is. Mert ő annak nagyrésztében igen helyesen határolja meg a mi társadalmi munkásságunkat és egy kis részben mégis a feminizmus ellen foglal állást. Világosan mutatja e haladó irányzatú mozgalom félreismerését. E kis részt, mely ellen és mellett foglal állást, vizsgálni fogom. Ez a következő: Egy feminista elvet valló nő mondja: »Eljön, mert el kell jönnie azon időnek, midőn a nők is minden pályán érvényesíthetik magukat és a férfiakéhoz hasonló jogokat élveznek min-

* Az idézetek legtöbbször a „Nő“ című feminista folyóirathoz vannak véve.

denekben, mert ez jogos, méltányos és ezt a korszellem is megkívánja.« E kijelentésre a társaság egyik férfi tagja azt felelte: Ez igen szép és kívánatos volna és az egyenlőség kedvéért nem is volna ez ellen semmi kifogásom, ha a főzőkanál nyelére, a gyermekek gondozása mellé egy oly haszonbérlet lehetne kapni, mint a háziasszony és az édesanya! Attól félek — folytatá a férfi —, ha ez az irányzat teljesen uralni fogja társadalmunkat, sok-sok kozmás ételt fogunk enni és a katonai létszámot is a szomszéd országoktól kell kölcsön kérnünk!

Eddig tart az idézet és most visszaemlékszem, hogy mikor ez először olvastatott itt fel, sokan jóízűen megmosolyogták (épp úgy, mint most) és e mosolygással helyeselték a feminizmust nem ismerő férfi szavait. E mosolygás a feminizmus rövására esett. Mert igaz, hogy vannak ma ilyen női hivatásokat semmibe sem vevő asszonyok. De dédanyáink is tudtak olyan asszonyokról mesélni, kik különböző okok miatt sok-sok kozmás ételt főztek! S a feminizmus terjedésének korában, ez eltekintve helyeslése mellett is, vagyunk olyan asszonyok, kik jó ebédeket tudunk és nem is szégyellünk megfőzni és ha szükséges a katonai létszámérti aggodalmakat is eloszlatjuk.

A gazdagabb osztály asszonyai pedig, már régi idők-től fogva, kaptak haszonbérletet, ha nem is olyant, mint a háziasszony és az édesanya, de akikre rábizzák és rábízta a háztartás vezetését és még gyermekeik nevelését is. Azonban nem a feminizmusért, hanem mert »szabontó démonként« kiszépitve egy asszony a mai társadalomban több elismerést vív ki magának a nagy többség előtt, mint egy gyermekeit odaadással gondozó anya. Az ilyen asszonyokat éppen ez a kábult öntudatlanságból felébresztő és az egész női nemet összefűző nagy gondolat kell öntudatra ébressze, arra a magaslatra emelje, hol átérezzék igazi női hivatásukat s legyenek gyermekeiknek jó és okos anyjok, férjeiknek igazi élettársuk. S hogy a feminizmus gondolata nem távolít el minket természetes női hivatásunktól, a gyakorlatban is behízonnyította a magyar feministák »páratlanul ügybuzgó« anya- és gyermekvédelmi munkássága.

A mai életviszonyok közt pedig csak frázis lehet az, hogy »a nő legyen hitves és anya«. Hisz ismerek én és még sokan mások is nagyon ügyes szép leányokat, kik a legjobb családi nevelésben részesültek, úgy, hogy iga-

zán boldoggá tudnának tenni egy férfit és mert hozományok nincs, lányok maradnak. Hiába lennének jó hitvestársak, ha a társnak való nem jelentkezik. Hiába lennének jó anyák, ha családjuk nincs. Szóval: »ha a hitvestársnak való, bármely oknál fogva nem jelentkezik, vagy késik, az élet rohanó árja nem áll meg, hogy arra várjon, míg ki-ki megtalálja a maga párját. S ha a férjhez menetelek nem is volnának ilyen bizonytalanok, csak polgári törvényeinket tekintve is, jogos követelésünk lehet, »hogy meg kell nyitni minden pályát a nők előtt, hogy tehetségek és hajlamaik szerint választhassanak utat a megélhetés nehéz küzdelmében«. Ezek a paragrafusok ugyanis reánk felésegekre »olyan kötelezettségeket rónak, hogy nagy merészség volna egy leánytól valamilyen szakképesítés nélkül férjhez menni, mert sohasem tudhatja, az életviszonyok és a törvény nem kényszerít-e családjá eltartására.«

Éppen egyik volt közoktatásügyi miniszterünk a nőmozgalomról tartott érdekes beszédében mondja: »A mai életviszonyok azok, melyek emancipálják a nőt, ha akarjuk, ha nem — és az ez ellen való küzdelem nem egyéb, mint az élet nem ismerése. Ma a nőnek is dolgozni, fáradszhatatlan energiát kell kifejtenie, ha tisztességesen élni akar és ezért bele kell illeszkednie a társadalmi munka rendjében úgy, ahogy lehet és tud s nagyon helytelenül, mondhatnám szívtelenül, cselekszik állam és társadalom, egyesekről nem is szólva, ha ennek útjába akadályokat gördít!

Én attól nem félek, hogy a szabadság elvonja a nőket természetes élethivatásuktól. De tartok attól, hogy ha nincsen semmi, ami a családi élet melegét pótolja, elzüllik a nő. Már pedig ami a házi tűzhelyet, a hitvest, a gyermeket, ha nem is pótolja, de némileg helyettesíti, az csakis a tisztességes munka.

(Vége a jövő számban.)

Nők szövetsége.

Angliából Lewisné asszonytól is kaptunk levelet a nők szövetsége pünkösti gyűléséről. Ezt írja: »A kör minden évben növekedő buzgalommal működik. Új fiókkörök ala-

kulnak». Lewisné rendkívül boldog volt, hogy a püspökné elnöki levelét felolvashatta a Nők Szövetsége munkálkodásáról. Ugyanekkor fölhevítte a figyelmet a dévai Dávid templomra való adakozásra. Büszkének érezi magát, hogy a tordai Dávid Ferenc képe immár az ő szobáját is díszíti. Lewisné asszony és leánya a gyűlések ideje alatt a Miss Tagart vendégei voltak, aki részletesen kikérdezte kolozsvári és más magyar ismerősei felől.

Lewisné asszony bámulatos buzgóságot fejt ki a valásunk és az ifjúság nevelése érdekében. E helyen említjük meg, hogy Lewisné asszony az Unitárius Közlönyt megrendelte leánya számára, aki figyelemmel akarja kísérni egyházi életünket.

Lelkészköri gyűlés Segesváron.

Egyházi életünk krónikás könyvébe, mint örvendetes eseményt írhatjuk be az *Unitárius lelkeszkör* július 8-án Segesváron tartott gyűlését. Rendkívülivé teszi ez összejevetelt az érdeklődésnek külsőleg oly szokatlan mértékben való megnyilvánulása. A feszült érdeklődés megalégülést is nyert az elhangzott értékes előadások hallgatásában, s a felvetett gondolatok elraktározásában.

Vári Albert elnök megható szavakban emlékezett meg trónörökösünk Ferencz Ferdinánd és fenséges neje tragikus haláláról. Józan Miklós esperes indítványára a gyűlés részvétét táviratban a kabinetirodával is közölte. Elnöki megnyitója további részében a budapesti IX. ker. tanítóságának az iskolai vallásitanítás ellen indított mozgalomával foglalkozik. Nem helyeselheti a miniszteri tiltó beavatkozást, véleményeket, magát az igazságot kiváltó elvi küzdelmekbe. Másfelől azonban kimondottan hangsulyozza, hogy a vallás tanításának az iskola keretében nélkülözhetetlen hatásköre van egymás után világítva meg az iskolai vallásitanítás ellen felhozott érvek tarthatalan elégtelenségét. (1. Egységes tanterv lehetetlensége. 2. A felekezeti gyűlölség ápolása. 3. Materiálisztikus világnézet.) Az iskola nem cél, csupán eszköz lehet s éppen ezért a vallás — mely cél önmagában — nélkülözheti az iskolát, de az iskola céljának vallás nélkül meg nem felelhet.

Az elnöki megnyitót követőleg Kiss Sándor kolozsi

lelkész értekezett az »Institucionálizmus és idealizmus« viszonyáról. Snider gondolatait követve ügyesen definálja a világi, társadalmi és nevelési intézményeket, melyek valóságban lényeges, valósult akaratok. Az idealizmus mindenkor az institúciók merev formalizmusával szembeni küzdelmet mozgalmazta. Az institucionálizmus első osztályu értéke vallási téren az egyház intézménye. Ezzel szemben az idealizmust képviselő protestáns egyházak első osztályu értéke csak a meggyőződés lehet. Mi protestánsok éppen ezért hiába támaszkodunk elvakultan institúciókra. A mi erőnk az egyéni, individuális hit. Az idealizmus prófétáivá kell lennünk, hogy igaz felbuzdulással a tiszta hitet, az őszinte vallási meggyőződést belevigyük az életbe.

Lőrinczy István és Zoltán Sándor kiegészítő hozzászólásai után a gyűlés jegyzőkönyvi dicsérettel honorálja az értékes előadást.

Feszült várakozás közben Józán Miklós esperes lépett az előadói asztalhoz, hogy az »Élet mélységeiből« megragadó eseteket jelenítsen meg hálás hallgatósága előtt.

A pap beszélt lelkész társához, feltárva ifjúsága küzdelmes, kísértő pillanatait, melyek felett csak igazlelkű szülőktől örökölt szent vallási erő vehetett feltétlen diadalmat.

Szomoru, maga tapasztalta életpéldákkal mutatta meg, hogy mily nagy hatalom a szívekben élő vallási hit, de bizonyította azt is, hogy az individuálizmusnak mekkora szerepe van a lelkész munkájában. Minden hívőt csak vele imádkozva, vele urvacsorázva érthetünk meg s tartalunk benn az életben. A mélyen, a lélek világába bevilágító varázs-szavak emlékét jegyzőkönyvi dicséretében örökitette meg a lelkész kör.

Guidó Béla esperesnek a lelkészek családi pótlékára vonatkozó alapos tervezetét egyhangulag fogadta el a gyűlés és felterjesztette az E. K. Tanácshoz. A tervezet 200 egy éven felüli kiskorú gyermeket és 10,000 korona összeget véve alapul évi 50 koronát számít minden gyermek után, mely összeg 1915-től számított öt év alatt 100 koronáig emelkednék.

Végezetül az »Unitárius Egyház« című lapnak az általános lelkész kör tulajdonába történő átvételének tárgyalása következtetést volna, amely pont azonban tárgyalásnál vált a kereszturi lelkész körnek, mint lap tulajdonosnak azon kifejezett óhaja következtében, hogy a lapot tovább is birtokolni kívánja.

Az ülés befejezése után az Urnak hajlékába gyűlt a hívő sereg, hol Kovács Lajos ajtai lelkész vitte Istenhez az imádkozó lelkeket s Mát. V. 6 alapján készített szép beszédével megmutatta az igazság keresésének igaz voltát, mely boldogokká teszen és megelégit mindeneket.

A budapesti Dávid Ferencz Egylet.

A *budapesti Dávid Ferenc Egylet* közgyűlését folyó év június hó 13-án tartotta. *Ürmössy* Miklós elnök megemlékezett *Perczel* Ferenc és dr. *Szinthe* Gábor választmányi tagok elhunytáról és a közgyűlés részvétét fejezte ki a család iránt, melynek tolmácsolásával *Józan* Miklós főtitkárt bizta meg. Ezután *Józan* Miklós főtitkár a titkári jelentést olvasta fel. Az 1913—14. évi XIII. egyleti évről részletesen beszámoló titkári jelentés megemlékezik a felolvasásokról melyeket az elmúlt évben *Györfi* István: »Vallás és művészet«, dr. *Nagy* György: »Vallás és Haza«, dr. *Máthé* György: »Vallás, hit, tudomány« és *Józan* Miklós: »Eötvös a gondolkodó« címen tartották. Az idén tartotta az egylet első templomi hangversenyét, melynek tiszta jövedelme 85 K volt. A legutolsó felolvasó ülésen a dévai templom javára rendezett gyűjtés 25 K 87 fillért jövedelmezett. Az elmúlt egyleti évről szóló pénztári jelentést *Démény* Mózes ellenőr olvasta fel. Az egylet bevételei:

Át hozat az elmúlt évről	552·21 K
Egyházi segély	200— „
Perselypénz	35·89 „
Adományok	61— „
Tagdíj	132·40 „
Templomi hangverseny	85— „
Összesen:	1066·50 K

Az egylet kiadásai:

Unitárius Közlöny	200— K
Hírlapírók Nyugdíjintézete	10— „
Női kongresszus	20— „
Tiszteletdíjak	137— „
Zene stb.	50— „
Postaköltség	47·88 „
Nyomatványok	73·50 „
Összesen:	538 38 K

Bevétel	1066·50 K
Kiadás	538·38 „
	Átvitel jövőre: 528·12 K
Ürmössy alapítvány	1451·26 K
Alapító tagok alapítványa	1042·06 „
Forgó tőke betét	522·12 „
	Összesen: 3021·44 K
Harmonium értéke	400— K
	Együtt: 3421·44 K

A jövő évi költségvetést szintén *Dimény Mózes* ellenőr olvastá fel. Eszerint a jövő évre várt bevételek:

Mult évről áthozat	582·12 K
Perselyrész	50— „
Adomány	61— „
Hangverseny	200— „
Tagdíj	200— „
Egyházi segély	200— „
	Összesen: 1239·12 K

Kiadások :

Unitárius Közlöny	200— K
Postaköltség	50— „
Nyomtatványok	80— „
Tiszteletdíjak	240— „
Zene stb.	50— „
Hirlapírók Nyugdíjintézete	10— „
Segély a cselédotthonnak	100— „
Egyenleg	599·12 „
	Összesen: 1239·12 K

A három év letelvéen a tisztikar lemondott eddig viselt tisztéről, de változatlan három évre újra választottak. Elnökök: *Ürmössy Miklós*, és *Perczel Ferencné*, al-elnökök: *Faluvégi Áron*, *Máthé György* és *Bogray Kálmánné*, főtitkár: *Józan Miklós*, ki egyuttal pénztárnok is, titkárok: *Buzogány Anna* és *Ujvári László*, ellenőr: *Dimény Mózes*.

A választmány egyharmada kilépett, de újra választottak: *Förster Lajosné*, *Ráczné Buzogány Agnes*, *Fábry Edéné*, *Faluvégi Áronné*, *Józan Miklósné*, dr. *Korcmáros Kálmánné*, özv. *Közma Gyuláné*, *Bellovics Imre*, *Botár János*, *Fejér Domokos*, *Gotthárd Zsigmond*, *Hatala*

Péter és Józsa Mihály. és Perczel Ferenc s dr. Szinte Gábor elhunyt tagok helyébe László Domokos és László János választottak. Végül a dévai templomra a budapesti Dávid Ferenc-egylet 100 K-t adományozott.

Ujváry László.

Egyházi és iskolai mozgalmak

Készüljünk a szép ünnepre. Szeptember 6-án lesz a székelykereszturi főgymnázium új épülete ünnepélyes fölavatása. Akkor lesz a 7-ik osztály megnyitása. Találkozni fog ott az unitáriusok nagy sokasága. A szép és hatásos épület már készen van egy öt holdterületű kert homlokterében. Keresztur főútja hajlásánál a régi épülettel szemben. Özy. Pap Jánosnétól szereztük a szép telket, melyhez hasonló iskolai telek az egész országban kevés van.

A Berde Mózsa tanári jutalmát az E. K. Tanács Márkos Albert főgimn. tanárnak az összes szavazatokkal, tehát egyhangulag ítélte oda. Érdemes embernek juttott, kinek mi is gratulálunk.

A kereszturi főgymnáziumban a tornatanitói állás a jövő évben nem fog véglegesen betölteni. Minthogy a torna mind nagyobb tért hódít, az egyház tanulmányozni kívánja a kérdést és reméli, hogy alkalmas egyén fog jelentkezni.

A kolozsvári főgymnáziumhoz h. tanárnak az 1914—15. tanévre

kineveztetett Gálffy Zsigmond tanárjelölt, a klaszszika philológiai tanszékre.

Péter Sándor városfalvi lelkész és neje a székelykereszturi gimnáziumhoz 1100 koronás alapítványt tettek. Dicséretes dolog és kedves hír azért is, hogy most az iskola ünnepével kapcsolódik egybe ez az öröndetes tény.

Pap Sándor szentháromsági ny. lelkész elhunyt július 11-én 69 éves korában. Először Tarcsafalván volt unitárius lelkész, azután Szentháromságon lelkész és tanító. Nehéz kettős munkáját türelemmel és sikerrel végezte. Szolid lelkű jó pásztor volt. Nyugodjék csendesen!

Elhunytak. Özv. Sándor Áronné, néhai kadácsi lelkészünk özvegye sz. Bedő Emilia, Bedő Dénes volt képezdei tanár testvére elhunyt június hó 11-én 68 éves korában. Mint a felhőtlen égből lesújtó villám, úgy hatott megrendült lelkünkre a drága lélek hirtelen eltávozása. Irja szerető huga. Siménfalvi lelkészünk édes anyját vesztette el. — Mina Jánosné, a kolozsvári leányiskola tanítónője. Mindenben kedves, jó és szeretetreméltó volt. Őszinte fájdalom kísérte korai sirjába.

A dunatiszamenti egyházkörben esperesnek Józan Miklóst, köri jegyzőnek Barabás Istvánt újra választották. Az egyházköri főtanácsi képviselők lesznek Iszlai Gábor és Pálfy Sámuel.

Házasság. Dr. Sepsikilyéni Czako Jenő honvédelmi miniszteri s.-titkár házasságra lépett június 1-én Udvardy Flóra festőművésznővel.

Eljegyzések. Sebe Ferenc pipei lelkész eljegyezte Mezey Erzsikét Szásznádasról. Bedő Árpád körispataki lelkész eljegyezte Hajdu Iluskát Kisillyéről.

Új lelkész Homoródszentpéteren. A két Homoród völgyének papjai, tanítói gyűltek össze f. hó 19-én a szentpéteri kis templomban, hogy Bedő Miklós végzett lelkészjelöltet új hivatalába beavassák. A férhetlenségig megtelt templomocská közönsége rokonszenves figyelemmel hallgatta az ifjú lelképásztort szépen kidolgozott és ügyesen, elfogulatlanul elmondott beköszöntő beszédét. Pál apostolnak a Korintusbeliekhez írt II. lev. 4. részének 5 verse alapján programot ad jövő munkásságáról. Nem a szociálistmust, nem a tudományt, sem a művészetet kívánja predikálni melyek tökéletes megelégedést embernek nem nyújthatnak, hanem Jézus Krisztust, mint az igazság bajnokát és az ő vallását, mely egyedüli igazi tápláléka a vágyakozó léleknek. Magát, mint híveinek szolgáját állítja előtérbe, hogy az ők erkölcsi életüket nemesítve, a gyülekezet érdekeit építve szol-

gálhassa őket. A jó reményekre jógosító ifjú lelkészt Péter Sándor városfalvi lelkész igattta be hivatalosan igen értékes beszéd kíséretében.

Pap beköszöntés Iklandon. Szép nap virradt az iklandi unitárius egyházközsége f. évi július 19-én. Mátyus Gergely papjelölt beköszöntése tette ünnepélyessé. Virágkoszoruktól s zöld ágaktól díszlett a templom belseje s örömtől ragyogott a hívek arca. Látszott, hogy nagy várakozásban vannak. És ezen előlegezett öröm nem foszlott szét s a várakozás nem ment csalódásba a beköszöntő után sem. Török János tanító gyakorlott orgonázása s ezüstcsengésű éneke után Kelemen Árpád beszolgáló lelkész igen tartalmas és mesteri nyelven megírt és előadott beszédben ismertette e nap jelentőségét. Mátyus Gergely ifjú lelkész szép imája után beköszöntő beszédjéhez a Csel. 18:9 verséből vett alapigéjét olvasta föl: „Monda pedig az Úr éjszakai látomásban Pálnak: Ne félj, hanem szólj és ne halgass“. Egy szépen kidolgozott beszédet hallottunk ifjú lelkész afia ajkairól elhangzani. Előadása nyugodt, szónokias volt. Jó reménnyel nézhetünk pályája elébe. Isten hordozza karjain s pályáján találjon megelégedést. Templomozás után új lelkész s beiktató lelkész afiait, valamint a vendégek nagyrészt tekintetes Filep Gyula földbirtokos ur — ez az igazán világi pap — és kedves neje látták szívesen házukhoz ebédre. Legyen köszönet szivességükért és nagy áldozatukért.

P. Gy.

„Hazánk legnagyobb ellensége az alkohol.“ Ezt az igazságot olvassuk le Lewisné asszonynak egy levelezőlapjáról. A képen egy életmentő csónak van, tele szép, ép kis gyermekekkel, akiket megmentettek a mérléketlenség egy-let tagjai. Lewisné, kinek kedves Enid leányára jól emlékszünk, férjével együtt viszi az életmentőt egy kocsin, hadd vegyék észre az emberek milyen veszedelmes a szeszes italok tengere.

Külföldi ösztöndíjakra pályázatot hirdet az unitárius egyház Képviselő Tanácsa. Megnyílik egy ösztöndíj Manchester városban az Unitárius Theológián és a német egyetemre szóló 1915/16. tanévekre, ugy szintén Oxfordban a Manchester Collegeban az 1915/16. és 1916/17. tanévekre.

Pályázat helyettes kántortanítói állásra A magyarországi unitárius egyházközség tanítója 1 évi katonai szolgálati idejére helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés 800 korona és lakás. Pályázati kérvények 1914 szeptember 1-ig egyházközség címére küldendők. Magyarországon, 1914 június 28-án. Gyöngyösi Béla unitárius lelkész.

Amerikából levelet kaptunk egy recsenyédi székely atyánkfától M. Istvántól. Kéri az Unitárius Közlönyt minden hónapban. „Most nem tudok fizetni — írja — mert nagyon meggyengültek a munkás-

viszonyok, de van reménységem, hogy meg fog javulni a helyzet s akkor kész leszek az előfizetési díjat elküldeni. Ide hajtott a sors s ide üldözött a két sovány és természetlen esztendő.“ A távollevő buzgó unitárius egyben jó atya is, aki anyai árva fiáról gondoskodni kíván. (Kérését teljesítjük s azt izenjük, hogy mihelyt lehet jöjjön haza, mert mégis csak legjobb otthon.)

Adományozás. Nagys. Sántha Albert szentháromsági földbirtokos ur, a szentháromsági unitárius elemi iskolában f. év május 19-én tartott iskolai vizsga alkalmából 10 koronát adományozott a jobb tanulók megjutalmazására. Fogadja a szíves adakozó e helyen is hálás köszönetünket. Szentháromság, 1914 július 29. Pap Gyula lelkész, Vitális Dezső tanító.

Felhívás a nagy. lelkész urakhoz! Legközelebb sajtó alá kerül legújabb theologiai könyvjegyzékünk, amelybe lehetőleg az összes eddig megjelent protestáns theologiai munkákat fel akarnók venni. Ezen cél elérése végett tisztelettel felkérjük azon nagytiszteletű szerző urakat, akiknek művei saját kiadásukban jelentek meg, hogy azoknak egy-egy példányát a jegyzékbe való felvétel céljából nekünk lehetőleg minél előbb beküldeni méltóztassanak. Debrecen, 1914 július 20. Kiváló tisztelettel Hegedüs és Sándor protestáns irodalmi könyvkiadó hivatala.

A dévai Dávid Ferencz imaház aranykönyve.

Hatodik közlemény.

60. *Nagy Lajos* Borosjenő számozatlan iven gyűjtése 57 K 40 fill., *Nagy Lajos* 4 K, *Csillag Vilmos* 1 K, *Fakó Ferenc* 2 K, *Urschitz Antal*, *Székely Sándor*, *Szilágyi István* 1—1 K, *Kera Karácsony* 3 K, *Werteim* 30 fill., *Dolinszky N.*, *Kapuszta N.*, *Márton Lajos* 50—50 fill., *Gemis Sándor*, *Dopovics Dániel* g. kel. lelkész 2—2 K, dr. *Csillag Ignác*, *Korton Aladár*, *Boros Géza* 1—1 K, *Strösser Béla* jegyző 50 fill., dr. *Keller Jakab* 2 K, dr. *Haceska Robst*, *Székely Jenő*, *Csepregi Zoltán*, *Posta György* 1—1 K, *Mesterházy Sándor*, *Seheci Sándor* 50—50 fill., *Borghoodt Jenő*, dr. *Mérő Samu* 1—1 K, *Lövy Márkus*, dr. *Éles Géza*, *Rossu Béla* 2—2 K, *Kövendi Ádám* 50 fill., *Opreán N.*, *Reich N.*, *Sugár Vilmos*, *Viday Ferenc* 1—1 K, dr. *Fülöp* 2 K, dr. *Sebestyén*, *Juhász*, *Merkles V.* 1—1 K, dr. *Gyarmathy E.* 2 K, *Derlea Pál*, *Bérczi Márton*, *Fejér Jenő* 1—1 K, *Magyari Mihály* 60 fill., dr. *Balog*, *Gergely*, *Kardos N.*, *Wertán N.*, *N. N.* 1—1 K.

61. *Hegy Pétertől* Anonjsza adomány 1 K.

62. Dr. *Balázs Ferenc* p. t. titkár *Kolozsvár* 121 sz. sz. iv 3 K 20 fill. dr. *Balázs Ferenc* 3 K, *L. Z.* 20 fill.

63. *Sándor Áron* ny. lelkész *Nagyajta* 59 sz. iv 10 K.

64. *Halmágyi Károly* ny. lelkész *Tordatur* 5 K.

65. *Simon János* *Kolozsvár* 1 K.

66. *Takács Ferenc* nyug. mozdony felv. *Czelldömölk* 10 korona.

67. *Patakfalvi Zsigmond* *Alsóárpás* 5 K.

68. *Orbán Lajos* unitárius lelkész *Polgárdi* 399 sz. iv 26, *Orbán Lajos* lelkész, *Berky Ferenc* 2—2 K, *Berky István*, *Berky János*, *Tóth János*, *Molnár János*, *Gróf János* (öreg) *Š. Szabó János*, *Kalocsa János*, *Császár József* 1—1 K, *Takács János*, *Császár János* 2—2 K, *Polgárdi Unitárius Egyházközség* 10 K.

69. *Pál Ferenc* kir. s.-tanf. *Kolozsvár* 230. sz. iv 10 K, *Duducz Jenő* kir. s.-tanf., *Balázs Péter* áll. tanító 1—1 K, *Juhász József* 50 fill., *Pél Ferenc* kir. s.-tanf. 7 K 50 f.

70. *Gálfi Mihály* unitárius lelkész *Bordos* 329. sz. iv 15 K, *Molnár Lajosné* 5 K, *Orbán Rákhel* 1 K, *Vajda Dénes* 2 K, *Vajda Ignác* 30 fill., *Vajda Márton* 40 fill., *Józi Pál* 20 fill., *Bertalan Ferenc* 20 fill., *Bordosi Unitárius egyházközség* 3 K 90 fill., *Gálfi Mihály* lelkész 2 K.

71. *Péter Ödön* unitárius lelkész *Gyepes* 352. sz. iv

23 K, László László 30 fill., Köz. Gál Mózes, Szász József, Gál Péter 10—10 fill., Csiki Péter 04 fill., Gál Lajos 10 fill., özv. Beke Ferencné baptista 40 fill., Gál János 10 fill., Gál Ferenc 20 fill., földmivesek Kolumbán Elek református molnár 20 fill., Orbán István 20 fill., Cseke Ferenc 10 fill., Beke Sándor 04 fill., Dombi András, id. Szász Mózesné 10—10 fill., László Albert 30 fill., Benedek Mózes akó 40 fill., László Domokos 10 fill., Benedek Gyula 08 fill., özv. Zoltán Ferencné 10 fill., Czerják István 60 fill., Czerják Ferenc 08 fill., Demeter Mózes 04 fill., Benedek Rózsi hajadon 20 fill., Cseke János felső 10 fill., Ifj. Demeter Ferenc 20 fill., Id. Demeter Mihály, ifj. Benedek József, Cseke István, Benedek M. János 10—10 fill., László Ferenc 20 fill., Benedek Dénes 50 fill., Dombi Ferencné, Benedek Áron, Benedek János csekei földmivesek Béla Mihály napszámos, Ifj. Benedek Márton, Benedek L. János, Dombi Mózesné, id. Szász Ferenc, Szász Mózes köz 10—10 fill., Benedek József Lőr 20 fill., ifj. Szász Mózes, ifj. László Mózes, Gál Dénes, Demeter Ferenc, id. Benedek Demokos 10—10 fill., földmivesek Zakó Mózes áll. tanító 4 K, Barabás András árvaszéki elnök 1 K, Mezei Mariska, Mezei Regina 20—20 fill., Péter Ödön lelkész 5 K 42 fill., unitárius Egyházközség 5 K,

72. Borbély Máté Torda 135 sz. iven 15 K, Borbély Máté takp. pénztárnok Torda 5 K, Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Részvénytársaság 10 K.

73. Telman Sándor Budapest 286. sz. iv 14 K, Telman Sándor ny. p. ü. titkár 3 K, Telman Sándorné özv. Pichler Józsefné 1—1 K, özv. Brezoosky Lajosné, Brezoosky Ella 2—2 K, dr. Telman Sándor 3 K, dr. Telman Sándorne 2 K.

74. Bálint Istvánól Füzesgyarmat 327. sz. iv 48 K, id. Bálint István 10 K, Ifj. Sári József 2 K, B. Daru Sándor, Erdei Sándorné, Diószeghi István, K. Nagy Sándor ref. 1—1 K, ifj. Bálint István 2 K, Tóth B. Jánosné szül. Bálint Eszter 1 K, id. Bálint Lajos 2 K, özv. Gyáni Zsigmondné 3 K, Lejánya Esztike 2 K, Sári József 1 K, Nagy Gergely és neje Szőke Erzsébet 4 K, Nagya János református 2 K, Feni István Turi János, Zsoldi Sándor 1—1 K, Ganári András, Homoki Eszter, Gyáni Erzsébet 2—2 K, ifj. Zsadányi Mihály, Zsarlányi Mihály 1—1 K, Nagy András 2 K, Bokfi Gergely 1 K, E. Nagy Sándor református 1 K, földmivesek.

Szám: 440—1914.

Pályázati hirdetés tanítónői állásra.

A székelykeresztúri egyházkörben énlaki egyházköz-
ségünkben a tanítónő nyugalmaztatásával ürességbe jö-
vendő állásra pályázatot hirdetek:

Javadalom: Évi 1200 kor. fizetés, melyből 1100 kor.
az államkincstár, 100 koronát az egyházközség fizet, havi
előleges részletekben. Természetben két szobás lakás,
konyha kamarával, megfelelő udvar, sütőház és fatartó
szin.

Pályázati kérvények megfelelően felszerelve folyó évi
augusztus hó 25-ig Lőrinczy István espereshez külden-
dők Székelykeresztúrra.

Kolozsvár, 1914. július hó 25.

Ferencz József s. k.
unit. püspök.

(Néptanítók Lapja 20. sz.) Figyelmeztessük a
tanítót ezen hirdetésre, meg fogja köszönni.

Hazánk tanítóihoz!

A m. kir. vallás- és közokt. miniszternek 5772/1914.
VI/a sz. a. kelt rendelete tárgyában:

(Uj) végbizonyítvány

Az elemi népiskola hatodik osztálya záróvizsgáján kiadandó.

Meritett papiron, a magyar címerrel, 100 drb	K 4.—
Másodpéldányok (lyukasztva) 100 drb	K 3.—
Több a másodpéldányoknak való átfűzésére (1—1 tanévnek) a lepecsételésre való zsinórral és cím- kével ellátva	K —20
Tanügyi utmutató, írta dr. Ósz Béla és Pethes Sándor . .	K 4.—
Vezérfonál a tananyagbeosztáshoz, I. II. III. IV. V—VI. oszt. és I. II. III. ismétlő. (Több állami tanító)	K 10.—
Ezekhez űrlapok 1—1 füzet	K —50
Vizsgalap, 100 drb K 1.— Szorg. kitünt. jegy 100 db K 10.—	

Pestalozzi Iskolai rendtartási naplók kiadóhivatala
Budapest VII, Ilka-utca 26. szám

Egyesült Könyvnyomda R.-t.

Kolozsvár, Ferencz József-út 85. sz.

Ajánlja modern újdonságokkal, hangjegyekkel, szedőgépekkel és a technika legújabb vívmányu gyorsajtóival felszerelt műintézetét iskolák, egyházak, egyesületek, intézmények, magánosok, ipartelepek, kereskedők, gyárak, gazdaságok, pénzintézetek, stb. részére szükséges mindennemű nyomtatványoknak izléses kivitelben való gyors előállítására. Egyetlen megrendelés, legyen az a legkisebb vagy a legnagyobb, mindenkit meggyőz az árak rendkívüli olcsóságáról s a munka kifogástalanságáról. —

Újdonságok:

A kálvinizmus lényege.

Irtá: *Dr. Kuyper Ábrahám* Fordították: *Csürös József, Czeglédi Sándor*. Bevezetéssel ellátta: *Sebestyén Jenő* theol. m.-tanár. (A Kálvin-Szövetség kiadása.) Ára K 3:50

A keresztyén liturgia fejlődésének s mai reformjának rövid áttekintése. II. kötet.

Irtá: *Dr. Nánássy Lajos*. Ára K 1:20

Obscurus emberek levelei.

Epistolae obscurorum virorum. Ford.: *Barcza József*. Ára K 4:—

Kaphatók:

Kókai Lajos könyvkereskedésében

Budapest, IV, Kamermayer Károly-utca 1.

Nyomtatatta az Egyesült Könyvnyomda részvénytársaság Kolozsvárt.